

Województwo
Śląskie

Instytut Myśli Polskiej
im. Wojciecha Korfanteo

Instytut Myśli Polskiej
im. Wojciecha Korfanteo
jest instytucją kultury Samorządu
Województwa Śląskiego.

Współfinansowane przez
Unię Europejską

Tłumaczenie powstałe w ramach projektu realizowanego przez Instytut Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfanteo (2021-1-PL01-KA121-ADU-000006366). Instytut jest instytucją akredytowaną na lata 2021-2027, która otrzymała dofinansowanie z programu Erasmus+ w sektorze Edukacji dorosłych.

Materiał oryginalny: cykl pn. „Gawędy teatralne” Adama Radosza dostępny pod adresem <https://www.youtube.com/playlist?list=PL7JDMZhMAduLanea-ZaDsc7aFc6Ov-o6>
Tłumaczenie: Jacek Kowalski-Krawczyk

FILM nr 1

A series of short stories by Adam Radosz
Not always obvious in amateur theater
„Po co komu amatorski teatr”
"Why does anyone need amateur theatre"

Być albo nie być? Oto jest pytanie.
To be or not to be? That is the question.

Po co komu teatr amatorski zwany inaczej miłośniczym?
Miłośniczym bo tworzonym z potrzeby serca.
**Why would anyone need an amateur theatre, which otherwise stems
from passion?**
Love created from the heart's need.

Jest wiele powodów, aby o tym wspominać
jak potrzebny jest teatr amatorski i bronić go.
Pracując w teatrze bez względu na wiek
rozwijamy się intelektualnie.
Odkrywamy swoje talenty,
które mogą decydować o naszej przyszłości.
Stajemy się świadomymi i krytycznymi odbiorcami
teatru profesjonalnego, posiadającymi potrzebę bycia w teatrze,
czyli potencjalnymi przyszłymi widzami.

There are many reasons to mention this how amateur theatre is needed and defended. We working in the theater regardless of age we develop intellectually. We discover our talents, that can decide our future. We become conscious and critical recipients professional theatre, having the need to be in the theatre, that is, potential future viewers.

Teatr to miejsce przemiany, swoistego katharsis, kształtowania osobowości i nabywania potrzebnej w życiu wiedzy i umiejętności.

Rozwoju wyobraźni i pobudzenia do kreatywnego myślenia.

To przestrzeń, gdzie zaistnieć może niczym nie skrepowany powstający z potrzeby serca i chwili teatr wielopokoleniowy, rodzinny z inspiracji własnych oraz teatr poetycki własnych wierszy.

Theater is a place of transformation, a kind of catharsis, shaping personality and acquiring the necessary knowledge and skills in life.

Development of imagination and stimulation of creative thinking.

It is a space where unrestricted existence can exist a multi-generational theater created from the need of the heart and the moment, a family one from own inspiration and a poetic theater of own poems.

Wszystko zaczyna się już od przedszkola.

Później poprzez szkołę, okres studiów, dorosłość i okres starzenia się.

W każdym czasie pozwala osiągnąć satysfakcję i radość z życia.

Pozwala zapomnieć o trudnościach i problemach.

Najbardziej poruszającym jest teatr integracyjny i osób niepełnosprawnych.

Prawda radości i całkowite zaangażowanie aktorów i opiekunów są wzruszające. Teatr studencki lat siedemdziesiątych rozpoczynał proces politycznych zmian w naszym kraju. Był barometrem napięć społecznych i początkiem nowej rzeczywistości.

It all starts from kindergarten.

Later through school, college, adulthood and aging.

At any time, it allows you to achieve satisfaction and joy of life.

It allows you to forget about difficulties and problems.

The most moving is the theatre of integration and people with disabilities.

The truth of joy and the total commitment of the actors and caregivers are moving. The student theatre of the seventies began the process of political changes in our country. It was a barometer of social tensions and the beginning of a new reality.

Teatr wychowuje. Uczy odwagi, myślenia i pokory. Poszerza horyzonty, socjalizuje poprzez pracę grupową, pozwala poznać podobnych do siebie.

Teatr jest niezbędny, jak napisał profesor Śliwonik w swojej książce.

Theatre educates. It teaches courage, thinking and humility. It broadens horizons, socializes through group work, allows you to get to know people similar to yourself.

Theatre is essential, as Professor Śliwonik wrote in his book.

Teatr to sposób na życie.

Jest alternatywa na zdrowe podniesienie adrenaliny w każdym wieku.

Fascynuje, nadaje życiu sens, pozostawia niezatarte wspomnienia.

Theatre is a way of life.

There is an alternative to a healthy adrenaline lift at any age.

It fascinates, gives life meaning, leaves indelible memories.

Teatr spełnia ważną rolę terapeutyczną.

Pomaga walczyć z kompleksami, dodaje pewności siebie,

dowartościowuje,

uruchamia własną kreatywność i wiarę w siebie. Ćwiczy pamięć w

każdym wieku.

Theatre plays an important therapeutic role.

It helps to fight complexes, adds self-confidence, appreciates,

It triggers one's own creativity and self-confidence. It trains memory at any age.

Teatr był i jest moim życiem. Życzę wam, żeby stał się waszym.

Theater was and is my life. I want it to become your life too.

To pierwsza z moich gawęd teatralnych. Zapraszam do obejrzenia następnych.

Adam Radosz

This is the first of my theatrical stories. I invite you to watch the next ones.

Adam Radosz

FILM nr 2

Cykl krótkich gawęd Adama Radosza

A series of short stories by Adam Radosz

Nie zawsze oczywiste w teatrze amatorskim

Not always obvious in amateur theater

Co to znaczy dobry teatr?

What does good theatre mean?

Teatr możemy podzielić na dobry i zły bez względu na to czy jest profesjonalny czy amatorski.

Kiedy teatr jest dobry? Wtedy, gdy tworzony jest dla widzów z pasją.

A co to oznacza?

Na samym początku prozaicznie. Gdy wszystko w nim widzisz i słyszysz ze sceny i to to co trzeba. Słuchasz i obserwujesz ze skupioną uwagą.

Nic cię nie dekoncentruje. Akcja wzbudza emocje i trzyma w napięciu.

Odczuwasz wzruszenia i zaskoczenia. Dobry teatr szanuje widza.

Nie ma prywatności na scenie a aktorzy wiedzą co mówią i co robią.

Rozumieją tekst. Wydaje ci się to oczywiste. To dlaczego na festiwalach i przeglądach liczymy z nudów płytki na suficie? Albo przysypiamy pochrapując?

Regardless of this, theater can be divided into good and bad whether it is professional or amateur.

When is theater good? When it is created for viewers with passion.

And what does that mean?

Simple at first. When you see and hear everything in it

from the stage and that's what you need. You listen and observe with focused attention. Nothing distracts you. The action evokes emotions and keeps you in suspense.

You feel emotions and surprises. Good theater respects the audience.

There is no privacy on stage and the actors know what they are saying and what they are doing.

They understand the text. It seems obvious to you. So why do we count tiles on the ceiling at festivals and reviews out of boredom? Or do we fall asleep snoring?

Dobry teatr amatorski poszukuje swojego własnego stylu, języka i wyrazu.

Poszukiwanie jest w teatrze niewątpliwą cnotą dającą szansę bycia zauważonym i docenionym. Ważną sprawą wydaje się być dopuszczenie zespołu do procesu powstawania scenariusza spektaklu i jego tworzenia czyli kreacji zbiorowej. Powielanie pomysłów nawet najdoskonalszych i w sposób doskonały jest zawsze tylko powieleniem.

Dobry teatr ciągle się uczy. Poszukuje nowych rozwiązań, doskonali warsztatowo, wsłuchuje się z pokorą w uwagi widzów.

Potrafi z szacunkiem dla drugiej strony bronić swoich racji.

Wnikliwie również obserwuje rzeczywistość i wyciąga z niej wnioski swojej twórczości.

Good amateur theatre is looking for its own style, language and expression.

Searching is an undoubted virtue in the theatre that gives a chance to be noticed and appreciated. An important issue seems to be to allow the team to the process of creating the script of the performance and its creation

i.e. collective creation. Replicating even the most perfect ideas

And in a perfect way it is always only a duplication.

Good theatre is constantly learning. He searches for new solutions, improves his technique, listens humbly to the audience's comments.

He can defend his rights with respect for the other side.

He also carefully observes reality and draws conclusions from it from his work.

Wiele lat temu w pewnym teatrze była wielka gala towarzystwa kultury teatralnej. W foyer powitał nas dyrektor teatru. W trakcie wypowiedzi podzielił się z nami swoją refleksją, którą tutaj zacytuję: „Widzowie są chorzy. Nie klaszczą po spektaklu. Trzeba ich koniecznie leczyć”.

Na finał był spektakl tego teatru. Wynudziłem się setnie. Zresztą nie tylko ja.

Było niewyraźnie i pretensjonalnie. Wyciąganie widzów z widowni budziło w nich przerażenie. I o zgrozo oklaski były bardzo, bardzo skromne.

Po zakończeniu spektaklu pomyślałem sobie, że to nie widzów trzeba leczyć,
ale teatr z jego aktorami i reżyserami.

Many years ago, a great gala of the theater culture society was held in a certain theater. We were welcomed in the foyer by the director of the theatre. In his speech, he shared with us his reflection, which I will quote here: "The viewers are sick. They don't clap after the show. They need to be treated."

The theater performed for the finale. I was bored for a hundred. And I'm not the only one.

It was vague and pretentious. Pulling the audience out of the audience terrified them. And, horror of horrors, the applause was very, very modest.

After the performance, I thought to myself that it is not the audience that needs treatment,

But the theater with its actors and directors.

Teatr jest relacją pomiędzy aktorem i widzem. A relacje bywają różne.

Bo nie ma teatrów bez aktorów i nie ma teatru bez widzów.

Ale o relacjach może porozmawiamy w następnej gawędzie.

Theatre is a relationship between actor and spectator. And relationships vary.

Because there are no theatres without actors and there is no theatre without spectators.

But maybe we'll talk about relationships in the next talk.

Zapraszam do oglądania następnych moich gawęd teatralnych. Adam Radosz

I invite you to watch my next theatrical stories. Adam Radosz

FILM nr 3

Cykl krótkich gawęd Adama Radosza

A series of short stories by Adam Radosz

Nie zawsze oczywiste w teatrze amatorskim

Not always obvious in amateur theater

„Po co jeździć na przeglądy i festiwale”?

„Why go to reviews and festivals”

Gdy wyjeżdżaliśmy na występy czy festiwale do teatru zapisywało się wiele nowych osób.

**When we were leaving to performances or festivals
Many new people signed up for the theatre.**

Staraly się one czasem dużo bardziej niż aktorzy z długim stażem.

**Sometimes they tried much harder
than long-serving actors.**

Widząc takie zagrożenie, ci ostatni mobilizowali się...

Seeing such a threat, they mobilized ...

Wychodziło to zawsze na dobre teatrowi

It was always good for the theatre

Wyjazd kojarzył się z wielką przygodą, emocjami i adrenaliną.

**The trip was associated with
with great adventure, emotions and adrenaline.**

Bardzo integrował zespół.

He integrated the team very much.

O przeżyciach można by napisać ciekawą książkę pełną anegdot,

**About experiences
You could write an interesting book full of anecdotes,**

choćby takiej,

kiedy wracając w nocy na parkingu
niechcący urwaliśmy klapę od luku bagażowego autobusu.

For example, such as this,

When returning at night in the parking lot

We accidentally tore off the hatch from the luggage compartment of the bus.

Mina i reakcja kierowcy bezcenna

The driver's face and reaction priceless

Na taki wyjazd zbierało się środki

czasem przez pół roku, występując i odkładając nagrody.

Funds were collected for such a trip

Sometimes for half a year, performing and putting away awards.

Podczas konkursów i festiwali

obowiązywała jedna zasada. Wszyscy oglądają wszystkie spektakle,
a po każdym, odbywa się w zespole dyskusja.

During competitions and festivals

There was one rule. Everybody watches all the shows.

And after each, there is a discussion in the team.

Pozwalało to zrozumieć co znaczy dobry teatr,

odróżniać dobry spektakl od złego,

It allowed us to understand what good theatre means,

distinguish a good spectacle from a bad one,

podpatrzyć doświadczenia

i warsztat innych i... weryfikować werdykt jury.

Observe the experience

and the workshop of others and... verify the jury's verdict.

Porównywanie do siebie,

wyrabiało szacunek do innych.
**Comparing to each other,
It developed respect for others.**

Zdarzali się jednak tacy,
dla których zupka chińska w hotelu była ważniejsza
niż obejrzenie spektaklu.
**However, there were those,
for whom Chinese soup in the hotel was more important
than to see a spectacle.**

Nawiązane tam kontakty i przyjaźnie trwają po dziś dzień.
The contacts and friendships established there continue to this day.

A przegadane wspólnie noce w hotelach,
pozwalaty nam lepiej się poznać i zrozumieć...
**And the nights we spent together in hotels,
They allowed us to get to know and understand each other better...**

Nie ma nic bardziej motywującego do pracy
jak wizja wyjazdu, wielkiej przygody
i później wspólnych wspomnień.
**There is nothing more motivating to work
like a vision of a trip, a great adventure
and later shared memories.**

Często przeglądy połączone są
z ciekawymi warsztatami bezpłatnymi dla uczestników.
Bezwarunkowo należy na nich być!
**Often reviews are combined
with interesting workshops free of charge for participants.
You should be on them unconditionally!**

Zwróćcie uwagę, że nie mówię tu o rywalizacji
zdobywaniu nagród, choć to też bywa przyjemne,

Please note that I'm not talking about competition winning prizes, although it can also be pleasant,

ale czasem i boleśnie smutne...

Ale to naprawdę nie jest najważniejsze...

but sometimes and painfully sad...

But that's really not the most important thing...

FILM nr 4

Cykl krótkich gawęd Adama Radosza

A series of short stories by Adam Radosz

Nie zawsze oczywiste w teatrze amatorskim

Not always obvious in amateur theater

„Jak przygotować się do konkursu recytatorskiego”

How to prepare for the recitation competition

Uczestnictwo w konkursie, to wielkie przeżycie, co zrobić, aby zaoszczędzić sobie stresów i odnieść sukces

Participation in the competition is a great experience, what to do to

Save yourself stress and succeed

Po pierwsze, i to najważniejsze zapoznać się z regulaminem konkursu.

First of all, and this is the most important thing to read the rules of the competition.

Szczególnie z wymaganiami odnośnie długości prezentacji, ilości utworów obowiązkowych, ich rodzajów w wybranej kategorii.

Especially with the requirements for the length of presentation, quantity obligatory works, their types in the selected category.

Po drugie dobrać ciekawe teksty dobrych autorów, pasujące do osoby oraz jej predyspozycji i koncepcji prezentacji.

Secondly, choose interesting texts by good authors, matching the person and his predispositions and concepts Presentation.

Unikać tekstów wielokrotnie prezentowanych na konkursach. Nowy, nieznaną dobry tekst to połowa sukcesu.

Avoid texts repeatedly presented at competitions. A new, unknown good text is half the battle.

Należy przeanalizować tekst i dobrze go zrozumieć. Brak zrozumienia tekstu, od razu widać w prezentacji.

It is necessary to analyze the text and understand it well. Lack understanding of the text, immediately visible in the presentation.

Po trzecie, przygotować się warsztatowo, oddechowo i dykcyjnie. Przed samym występem rozgrzać aparat mowy.

Thirdly, prepare in workshop, breathing and diction. Before the performance itself, warm up the speech apparatus.

Dobrze strój do prezentacji, aby nie był wyzywający, i nie odwracał uwagi od recytującego i jego tekstu,

Choose an outfit for the presentation so that it is not provocative, and not distracted from the reciter and his text,

tym samym obniżając ocenę prezentacji. Unikać biżuterii! Przyjąć poprawną postawę recytatora naturalną i statyczną.

thereby lowering the rating of the presentation. Avoid jewelry! Accept correct posture of the reciter natural and static.

Wszelkie ruchy mimowolne: kołysanie się, przestępowanie z nogi na nogę, bezcelowe chodzenie po scenie, szeroka gestykulacja,
Any involuntary movements: swaying, stepping from the leg on the leg, aimless walking on the stage, wide gestures,

trzymanie się za odzież, nerwowe poprawianie włosów, drapanie się, to poważne błędy często dyskwalifikujące recytatora.

holding clothes, nervously fixing hair, scratching

These are serious mistakes that often disqualify the reciter.

Trzeba mówić tak, aby wszyscy na sali słyszeli co mówimy, czy to krzycząc, czy to szepcząc.

We must speak in such a way that everyone in the room can hear what we are saying, whether screaming, or whispering.

Zwykle pewne kontrowersje interpretacyjne budzi kategoria „wywiedzione ze słowa”

Usually, some interpretative controversy is aroused by the category "derived from the word"

Zdarzało się, że dla dobra sprawy, jury sugerowało recytatorowi zmianę kategorii z recytacji na wywiedzione ze słowa, gdy w prezentacji pojawiały się ruch i rekwizyty

It happened that for the sake of the cause, the jury suggested the reciter

changing the category from recitation to derived from the word, when movement and props appeared in the presentation

Z mojego doświadczenia interpretacja tej kategorii w Małym OKR dla szkół podstawowych polegała na możliwości wprowadzenia różnych środków artystycznych

In my experience, the interpretation of this category in the Small OKR for primary schools consisted in the possibility of introducing various artistic measures

Takich jak taniec, śpiew, ruch, przebranie, charakteryzacja

dopełniająca prezentacje tekstu.

**Such as dancing, singing, movement, disguise, make-up
complementing the presentation of the text.**

U starszych w Dużym OKR dla szkół średnich to efekt przemyśleń
nad interpretowanym tekstem, wzbogacony o użycie gry
aktorskiej, rekwizytów, muzyki i innych środków.

**In the case of older people in the Large OKR for secondary schools, it is
the result of reflection on the interpreted text, enriched with the use of
the game
acting, props, music and other means.**

Jednak zawsze najważniejsze w tej prezentacji jest słowo,
jego jakość i interpretacja!

**However, the most important thing in this presentation is always the
word,
its quality and interpretation!**

FILM nr 5

Cykl krótkich gawęd Adama Radosza

A series of short stories by Adam Radosz

Nie zawsze oczywiste w teatrze amatorskim

Not always obvious in amateur theater

„Jak dobrze recytować”

„How to recite well”

Samotność! – Cóż po ludziach,
czym śpiewak dla ludzi?

Loneliness! "What after people,

What is a singer to people?

Gdzie człowiek,
co z mej pieśni całą myśl wysłucha
**Where man,
what of my song will hear all thought**

Obejmie okiem
wszystkie promienie jej ducha?
**Will take an eye on
All the rays of her spirit?**

Nieszczęsny, kto dla ludzi
głos i język trudzi:
Unhappy, which for people tires the voice and language:

Język kłamie głosowi,
a głos myślom kłamie,
**The tongue lies to the voice,
and the voice lies to thoughts,**

Myśl z duszy leci bystro,
nim się w słowach złamie,
**A thought from the soul flies rapidly,
before he breaks his words,**

A słowa myśl pochłoną, i tak drżą
nad myślą,
**And the words will consume thought, and so they tremble
over the thought,**
Jak ziemia nad połkniętą,
niewidzialną rzeką,
**Like the ground over the swallowed,
an invisible river,**

Z drżenia ziemi,

czyż ludzie głębi nurtów docieką,
Gdzie pędzi, czy się domyślą?
**From the trembling of the earth,
Do people inquire into the depths of the currents,
Where is he rushing, will they guess?**

Dobrze recytować, to przekazać prawdę tekstu!
Nadać tekstowi własną interpretację i ekspresję.
**To recite well is to convey the truth of the text!
Give the text its own interpretation and expression.**

Recytuje żywy człowiek,
a nie słup soli czy manekin z połkniętym kijem od szczotki.
**A living man recites,
Not a pillar of salt or a mannequin with a swallowed brush stick.**

Recytuje całym sobą. Robi to wykorzystując środki ekspresji,
tempo mówienia, jego donośność, zawieszenia głosu,
pauzowanie, podbici emocji itp.
**He recites with all his being. He does this using the means of
expression,
the pace of speaking, its loudness, suspension of voice,
pausing, conquering emotions, etc.**

Należy pamiętać o nienadużywaniu gestu,
stanu egzaltacji, infantylizmu, pretensjonalności,
**Remember not to abuse the gesture,
state of exaltation, infantilism, pretentiousness,**

prowokowania oceniających,
czyli badania ich poziomu wytrzymałości.
**provoking evaluators,
that is, testing their level of endurance.**

Najlepiej recytować na kontakcie wzrokowym z widzeniem.
It is best to recite on eye contact with the viewer

Na koniec wspomnę o rzeczach oczywistych, że ta ekspresja musi być przez wszystkich słyszana i zrozumiana,
Finally, I will mention the obvious that this expression must be heard and understood by all,

I nie kończy się w momencie szybkiego, czy cichego mówienia...
i jeszcze jedno, bez gumy do żucia w ustach!!!..
And it doesn't end with a quick or quiet talk...
And one more thing, without chewing gum in the mouth!!..

Przestrzegam rodziców!!!
Wszelkie rekwizyty szczególnie u dzieci są niepotrzebne
i często stresujące, odwracają uwagę od prezentacji
I warn parents!!
**Any props, especially in children, are unnecessary
and often stressful, distract from the presentation**

Przebieranie się w niewygodne stroje może zaszkodzić prezentacjom.
Wyjątek stanowią kategorie
wywiedzione ze słowa i teatr jednego aktora.
Dressing up in uncomfortable outfits can hurt your presentations.
**The exceptions are categories derived from the word and the theatre of
one actor.**

Na jednym z OKR-ów wojewódzkich jurorzy zachwycili się
ekspresją mówiącego jedno słowo raz na 10-15 sekund...
**At one of the provincial OKRs, the jury was delighted
the expression of one word once every 10-15 seconds...**

Jednak nie podzielałem ich zdania... Kiedy w prywatnej rozmowie
zapytałem się skąd ta wydłużona ekspresja... powiedział, że „szył”

bo nie nauczył się tekstu...!
Dobry krawiec, ale czy dobry recytator?

However, I did not share their opinion... During a private conversation I asked where this form of expression came from... He said he was "sewing" because he hadn't learned the text...! A good tailor, but a good reciter?

FILM nr 6

Cykl krótkich gawęd Adama Radosza
A series of short stories by Adam Radosz
Nie zawsze oczywiste w teatrze amatorskim
Not always obvious in amateur theater

„Teatralny savoir vivre”
„Theatrical savoir vivre”

Kiedy w II części „Dziadów” koncha wybuchła po raz pierwszy wszyscy podskoczyli, kiedy padły po raz kolejny słowa... „ciemno wszędzie, głucho wszędzie...” kilka osób rzuciło się do wyjścia...
When in the second part of "Dziady" the conch exploded for the first time
Everyone jumped when the words were said again... "Dark everywhere, deaf everywhere..." A few people rushed to the exit...

A przecież wychodzenie ze spektaklu jest delikatnie mówiąc niegrzeczne.
And yet leaving the show is, to put it mildly, rude.

Ale czasami jest jedynym rozwiązaniem, gdy nie czujemy się bezpiecznie,
nasza przestrzeń osobista została naruszona,
But sometimes it is the only solution when we do not feel safe,

our personal space has been violated,

gdy zostaliśmy obrażeni i ubliżeni nam się ze sceny.
when we are insulted and insulted from the stage.

Problem wychodzenia w trakcie spektaklu
dotyczy nie tylko teatru profesjonalnego ale i amatorskiego.
**The problem of going out during the performance
It applies not only to professional but also to amateur theatre.**

Na przeglądach często zdarza się,
że instruktorzy – nauczyciele denerwują się,
gdy ktoś przeszkadza im dzieciom w występie
**This happens a lot during the show
that the instructors - teachers are nervous,
when someone interrupts their children's performance**

ale nie przeszkadza im parę chwil po tym, samemu z zespołem
wychodzić z hałasem podczas trwającego spektaklu.
**But they don't mind a few moments after that, alone with the team
leave with noise during the ongoing performance.**

Na zwróconą uwagę wielokrotnie słyszałem:
„Ja już skończyłam pracę, a nie mam nadgodzin...”
i znowu przykład idzie z góry...
**I have heard many times at this attention:
"I'm done and I don't have overtime..."
And again, the example goes from above...**

Przeżyłem spektakl „Kordiana” gdzie rozwydrzona młodzież
uniemożliwiła kontynuację spektaklu, musiał być przerwany
i kontynuowany po dłuższej chwili
**I experienced the performance "Kordian", where the rebellious youth
prevented the continuation of the performance, it had to be interrupted
and continued after the break**

po uspokojeniu agresorów...

magia spektaklu już nie wróciła. Pryśła jak bańka mydlana...

After calming the aggressors...

The magic of the show has not returned. It burst like a soap bubble...

Nieporozumieniem wydaje się też przychodzenie do teatru w podkoszulku,

trampkach lub rozciągniętym swetrze, do tego jeszcze na premierę...

It also seems to be a misunderstanding to come to the theater in a T-shirt,

sneakers or a stretched sweater, plus for the premiere...

Oczywiście powiecie, że czasy się zmieniły...

Czasem trampki są droższe od eleganckich butów

Of course, you will say that times have changed...

Sometimes sneakers are more expensive than elegant shoes

a T-shirt lub garnitur to standard na ściankach reklamowych...

ale na ściankach, a nie w operze czy teatrze...

and a T-shirt or suit is a standard on advertising walls...

But on the walls, not in the opera or the theatre...

Do teatru przychodzimy wcześniej.

Gdy musimy przejść obok siedzących już widzów,

to zawsze twarzą do nich, a tyłem do sceny,

We come to the theatre earlier.

When we have to pass by the spectators already seated,

always facing them and with your back to the stage,

Aktorów nagradzamy oklaskami w szczególnych momentach spektaklu i na ukłonie, jeśli oczywiście na to zasłużą.

We reward the actors with applause in special moments of the performance

and bow, if they deserve it, of course.

W dobrym tonie jest nie dotykać dekoracji i rekwizytów

i samych aktorów, jeśli w trakcie spektaklu zeszli ze sceny

i są obok nas.

It is good practice not to touch the decorations and props and actors if they left the stage during the performance and they are with us.

I jeszcze super ważna sprawa.
Odzież wierzchnią zostawiamy w szatni.
Telefony na czas spektaklu wyłączamy,
And one more super important thing.
We leave outerwear in the locker room.
We turn off the phones for the duration of the performance,

Inaczej narobimy sobie wstydu i siary...
Nie gadamy nawet szeptem w trakcie spektaklu i niczego nie jemy,
Otherwise we will make ourselves ashamed
We don't even talk in a whisper during the performance and we don't eat anything,

Szczególnie denerwujące są cukierki w papierkach, ich szelest bardzo przeszkadza tak widzom jak i aktorom,
Particularly annoying are candies in wrappers, opening them we annoy viewers and actors a lot

a w przypadku, gdy mimo wszystko fotografujemy lub filmujemy, możemy być wyproszeni z widowni...
and in the event that we still photograph or we film, we can be asked out of the audience...

FILM nr 7

Cykl krótkich gawęd Adama Radosza
A series of short stories by Adam Radosz
Nie zawsze oczywiste w teatrze amatorskim
Not always obvious in amateur theater

„O bufoniarstwie i pokorze”

„On buffoonery and humility”

Przykład idzie z góry...

Wydawałoby się, że takie problemy jak bufoniarstwo i brak pokory nie istnieją w teatrze amatorskim... nic bardziej mylnego.

The example goes from above...

It would seem that such problems as buffoonery and lack of humility they do not exist in amateur theatre... Nothing could be further from the truth.

Na pewnym etapie zdobywania sukcesów i prestiżowych nagród dość często palma odbija...

At the stage of achieving success and winning prizes, we quite often become too proud

Zaczynają się arogancja, mania wielkości, patrzyenie z góry na inne teatry i nieomylność, tak instruktorów, jak i aktorów, bo przykład idzie z góry...

Arrogance, delusions of grandeur, looking down on others and the infallibility of both instructors and actors begin, because the example comes from above...

Pamiętam na jednym z przeglądów teatralnych, w których uczestniczyłem, a było to sporo lat temu, przyjechał teatr dziecięcy z prywatnej szkoły katolickiej,
I remember at one of the theatre competitions, in which I participated, and it was quite a few years ago, a children's theatre came from a private Catholic school,

wspaniałym autobusem z klimatyzacją i WC, wtedy teatry przyjeżdżały Nyskami i kultowymi Autosanami H9 (i to już było coś),

a wonderful bus with air conditioning and a toilet, theatrical groups came in iconic cars: Nysa and Autosan H9 (and that was something)

wydał on wielkoformatową gazetę o sobie na

czerwonym grubym papierze...

He published a large-format newspaper about himself on the red thick paper...

i pokazał dwa tragiczne spektakle...,
których twórcy nie słyszeli chyba o istnieniu zasad reżyserii
i pracy z młodym aktorem.

**and showed two tragic performances...,
whose creators probably have not heard about the existence of
directing rules and working with a young actor.**

Jednak jeden mały chłopiec z tego zespołu,
grał diabełka tak prawdziwie i żywiołowo, że oczarował jury
i widownię... i otrzymał nagrodę aktorską...

**However, one little boy from this team,
He played the devil so truly and exuberantly that he charmed the jury
and the audience... and received an acting award...**

Po ogłoszeniu wyników, teatr zażądał spotkania z jury.

**After the results were announced, the theater demanded a meeting with
the jury.**

Przed szefem komisji jurorskiej, której przewodniczył prorektor
szkoły teatralnej rozsiedli się mali 7-8 letni aktorzy.

**In front of the head of the jury committee, chaired by the vice-rector
The drama school was settled by small 7-8 year old actors.**

Mieli ogromne pretensje, jak jury śmiało nie przyznać im głównej
nagrody,

po którą przyjechali i w ogóle skandalem jest...!!!

**They had huge grievances, as the jury dared not to award them the main
prize, for which they came and in general it is a scandal ...!!**

Że nagrodę aktorską dostał diabeł,
postać zasługująca na ukaranie a nie na nagrodę...

That the acting award went to the devil,

A character deserving of punishment, not reward...

Ciekawe kim są dzisiaj te małe dzieci...

aż się boję pomyśleć...

I wonder who these little children are today...

I'm afraid to think...

I drugi przykład. Trwa spotkanie kilku teatrów. Wchodzę na salę widowiskową i widzę instruktora oglądającego spektakl wraz z młodzieżą,

And the second example. A meeting of several theaters is underway. I enter the room spectacular and I see an instructor watching the performance with

Youth

który jako jeden położył nogi w butach na oparciu siedzenia przed sobą.

Who was one to put his booted feet on the backrest of the of the seat in front of him.

Siedzenie było z niebieskiego miękkiego materiału... Podeszedłem i zwróciłem mu uwagę żeby usiadł normalnie, obruszył się strasznie...

The seat was made of blue soft material... I walked over

And I told him to sit down normally, he was terribly offended...

W przerwie między spektaklami, w holu przed sala odbywały się dyskusje o oglądanych spektaklach i ten młody człowiek innemu, starszemu instruktorowi zarzucał, że jest bufonem...

In the break between performances, in the hall in front of the hall took place

discussions about the performances watched and this young man to another,

He accused the senior instructor of being a buffoon...

Ponad moją wytrzymałość było słyszeć,

Jak bufon bufonowi zarzucał bufoniarstwo.

**I heard beyond my endurance,
As buffoon to buffoon accused buffoon.**

Odechciało mi się oglądać jego spektaklu i poszedłem do domu.
I nie obejrzałem go do dziś...

**I didn't want to watch his show and went home.
And I haven't watched it to this day...**

Pokora to wspaniała coraz rzadsza cecha charakteru może
trudna do zaakceptowania przez niektórych,
**Humility is a wonderful, increasingly rare character trait can
difficult to accept by some,**

ale przysparzająca szacunku i wielu wiernych przyjaciół!
Bądźmy niepozorni w życiu a wielcy na scenie!
**But giving us respect and many loyal friends!
Let's be inconspicuous in life and great on stage!**

FILM nr 8

Cykl krótkich gawęd Adama Radosza
A series of short stories by Adam Radosz
Nie zawsze oczywiste w teatrze amatorskim
Not always obvious in amateur theater

„O wulgaryzmach i inwektywach w teatrze”
„On profanity and invectives in the theatre”

Widzu!
Czy kiedyś wychodząc po spektaklu,
byłeś zniesmaczony tym co zobaczyłeś?
Spectator!
**Did you ever leave after a performance,
Were you disgusted by what you saw?**

A czy denerwowały cię widzu,
nadużywane w spektaklu brzydkie wyrazy,
które są powszechnie znane, ale których tu nie będę cytował?
**And did they annoy you, viewer,
ugly words abused in the performance,
which are widely known, but which I will not quote here?**

Według mnie nie powinniśmy widzieć i słyszeć ze sceny:
aktów defekacji, czyli robienia kupy... puszczenia bąków,
i innych czynności fizjologicznych np. „chepania”
**In my opinion, we should not see and hear from the stage:
acts of defecation, i.e. buying ... farting,
and other physiological activities, e.g. belching**

apoteozy śmierdzących skarpetek i spoconych pach a kilkakrotnie
zdarzyło mi się uczestniczyć w spektaklach gdzie, dla wątpliwego
rozśmieszania publiczności,
**Several times the apotheosis of smelly socks and sweaty armpits
I happened to participate in performances in which I
attempts were made to make the audience laugh,**

a przynajmniej jej najprymitywniejszych przedstawicieli,
używano takich argumentów i wyglądało to żałośnie... i niestety
świadczyło o poziomie twórców...
**or at least its most primitive representatives,
Such arguments were used and it looked pathetic... and unfortunately
testified to the level of creators...**

Nieco poważniejszy problem pojawia się
w przypadku konkursów recytatorskich,
bo tu zdania uczonych są podzielone.
**A slightly more serious problem arises
in the case of recitation competitions,
Because here the opinions of scholars are divided.**

Jedni uważają, że wyrazy

powszechnie uważane za wulgarne są niedopuszczalne,
**Some believe that the words
generally considered vulgar are unacceptable,**

Inni zaś, że jeżeli autor ich użył w tekście to
obowiązkiem prezentującego jest wierność literze tekstu
**Others, however, that if the author used them in the text, then
It is the duty of the presenter to be faithful to the letter of the text**

Tylko w tym momencie zadaję sobie pytanie
czy nie było innego fragmentu tekstu bez inwektyw?
**Only at this point I ask myself
Was there not another passage of text without invective?**

Czy nie poszło się na tani poklask,
żadnej takich sensacji widowni.
**You did not go for cheap applause,
of the public wanting sensationalism.**

No i o jednym musimy pamiętać. Użycie wyrazów
wulgarnych, jeśli już takich mamy użyć w prezentacji
czy spektaklu, może dotyczyć tylko dorosłych i dla dorosłych!!!
**And one thing we have to remember. Use of words
vulgar, if we are to use them in the presentation
or a spectacle, can only apply to adults and adults!!**

Byłem kiedyś jurorem na festiwalu, gdzie zaprezentowano dobry
spektakl przez teatr z wielkiego miasta,
ale co trzecie słowo to znane wyrazy k..., ch..., i tym podobne.
**I was once a juror at a festival where a good one was presented
performance by a theatre from a big city,
But every third word is the well-known words k..., ch..., and the like.**

Spektakl był grany żywiołowo, dobrze aktorsko, dowcipnie
przez studentów i licealistów...
The performance was played spontaneously, well acting, wittily

by students and high school students...

ale jurorzy stwierdzili,
że ze względu na brzydkie wyrazy nie nadaje się na nagrodę.

**But the jurors said,
that due to ugly words it is not suitable for a prize.**

Po długim przekonywaniu udało mi się wywalczyć dla niego drugą nagrodę. Po ogłoszeniu wyników reszta jurorów uciekła...
A instruktor teatru z wielkiego miasta zwyzywał mnie od najgorszych, że nie dostał Grand Prix... a potem podstawił świnie u organizatorów...

**After much persuasion, I managed to get him a
second prize. After the results were announced, the rest of the jury
fled....**

**And a theater instructor from a big city called me the worst for not
getting the Grand Prix.... And then he behaved very unkindly....**

Spotkanie ze sztuką słowa powinno służyć ważnym celom,
przekazaniu ważnych treści, przybliżeniu poezji i literatury pięknej

**The encounter with the art of the word should serve important
purposes,
conveying important content, bringing poetry and belles-lettres closer**

dostarczyć wzruszeń i emocji...

często bywa wolnościowym manifestem pokoleniowym...

provide emotions and emotions...

It is often a libertarian generational manifesto...

krzykiem... a w takich emocjach padają różne słowa...

Shouting And in such emotions there are different words